

*Бортник Л.Д.,
заступник директора з навчально-
виховної роботи Новоград-Волинської
ЗОШ І-ІІІ ступенів № 10 художньо-
естетичного профілю, старший
вчитель вищої кваліфікаційної
категорії*

Модель інформаційно-комунікативного освітнього простору Новоград-Волинської ЗОШ І-ІІІ ступенів № 10 художньо-естетичного профілю

Сучасний світ все більше стає цифровим. Цифрові технології проникають, вриваються, інтенсивно заповнюють інформаційний простір, викорінюючи раніше встановлені стереотипи.

Наше сьогодні – час переходу до високотехнологічного суспільства, в якому якість людського потенціалу, рівень освіченості й інформаційної культури мають велике значення. Зміни відбуваються в усіх сферах життєдіяльності соціуму – освіті, економіці, політиці, виробництві тощо. Одне з найважливіших інформаційних досягнень – всесвітня комп'ютерна мережа «Інтернет», яка забезпечує користувачам доступ до великої кількості джерел інформації, істотно розширюючи світогляд з урахуванням індивідуальних особливостей і потреб, створює можливості засвоєння ними бажаних знань і умінь.

Тому сучасна українська освіта має потребу в педагогах відповідного рівня і профілю, конкурентоздатних на ринку праці, компетентних та відповідальних, здібних до ефективної роботи за фахом на рівні світових стандартів, готових до постійного професійного зростання, соціальної та професійної мобільності, здатних до нестандартних дій, використання інноваційних освітніх технологій, до творчого розв'язання нових назрілих проблем.

Створення єдиного інформаційного середовища у Новоград-Волинській ЗОШ І-ІІІ ступенів № 10 художньо-естетичного профілю.

Технічний аспект

У закладі освіти навчається 480 учнів, працює 43 педагогічних працівники.

Школа під'єднана до високошвидкісної безлімітної мережі «Інтернет» по оптоволоконному кабелю провайдера НПК «ХОУМ-НЕТ», що дає необмежені можливості. 85 % навчальних кабінетів школи (з них всі класи початкової школи) забезпечені персональними комп'ютерами, ноутбуками, сучасними телевізорами; працюють 1 мультимедійна дошка, 4 мультимедійні проектори, є сучасний фотоапарат з відеокамерою, функціонує комп'ютерний клас.

Увесь адміністративний апарат на 100 % забезпечений ПК (директор школи, заступники директора, вчительська, секретар, соціальний педагог і психолог, бібліотекар, педагог-організатор, бухгалтер).

Усі комп'ютери в школі об'єднані в єдину локальну мережу із доступом до інтернету.

Wi-fi технології: вільний доступ усіх учителів та учнів до інтернету.

Інформаційний та організаційний аспекти.

Вебсайт школи

Вагомою складовою інформаційного простору закладу освіти є сайт, який поєднує в собі процес збору, обробки, оформлення, публікації інформації з процесом інтерактивної комунікації і в той же час презентує результат діяльності школи. Створення і підтримка сайту є предметом діяльності команди закладу освіти.

Мета і завдання шкільного сайту.

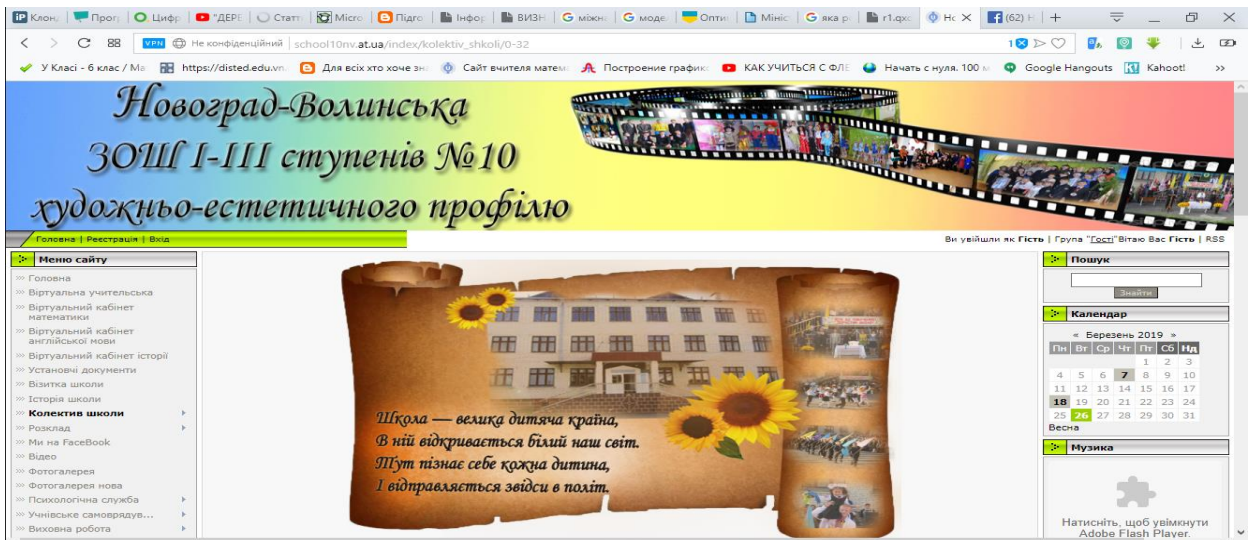
Мета – розвиток єдиного інформаційного освітнього простору школи, представлення закладу освіти в мережі «Інтернет».

Завдання:

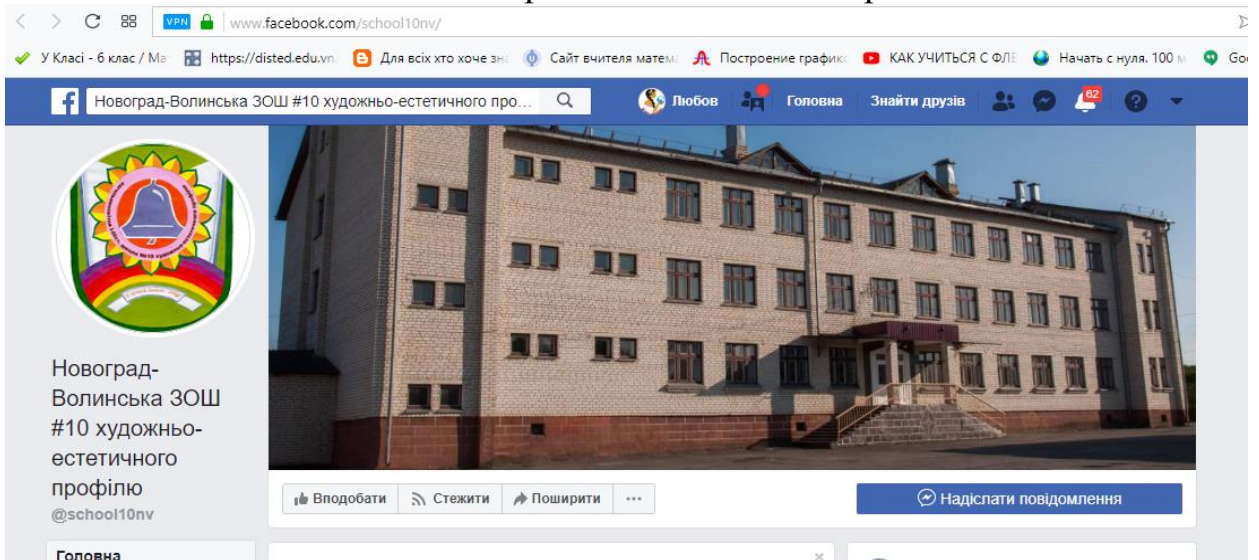
- позитивна презентація інформації про досягнення учнів та педагогічного колективу, особливості закладу освіти, історію його розвитку, про освітні програми та проекти;
- систематичне інформування учасників освітнього процесу щодо діяльності закладу освіти;
- формування позитивного іміджу закладу освіти;
- здійснення обміну педагогічним досвідом та демонстрація досягнень педагогічного, учнівського колективів;
- створення умов для мережевої взаємодії всіх учасників освітнього процесу: педагогів, учнів, батьків, випускників, громадських організацій та зацікавлених осіб;
- створення умов мережевої взаємодії закладу освіти з іншими установами;
- стимулювання творчої активності вчителів та учнів;
- підвищення ролі інформатизації освіти, організація навчання з використанням мережевих освітніх ресурсів;
- сприяння створенню в регіоні єдиної інформаційної інфраструктури.

Сайт закладу освіти функціонує з 2014 року, де відображено життя шкільної родини (<http://school10nv.at.ua>).

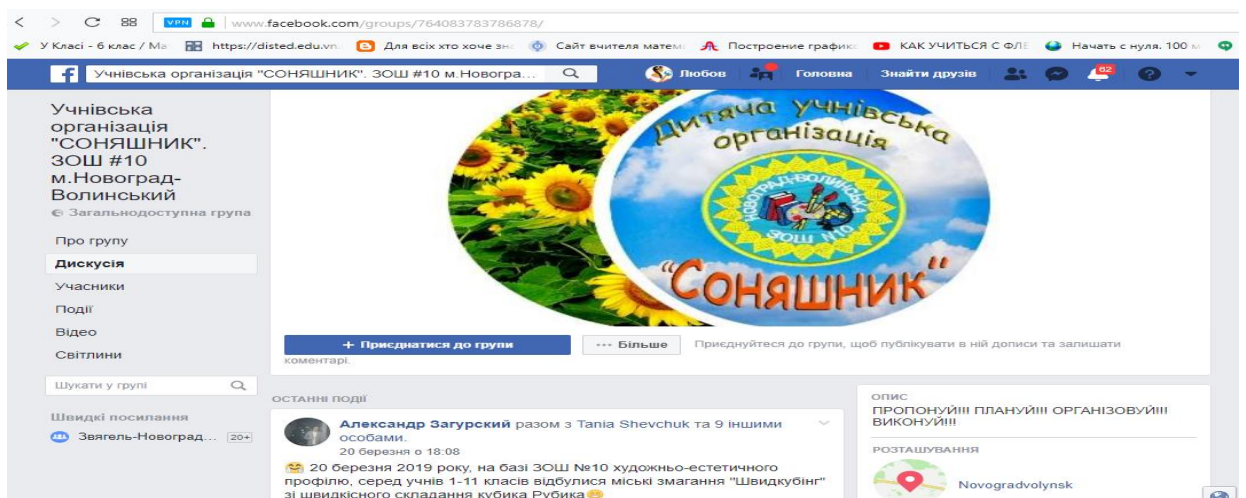

Сторінка школи в соціальних мережах Заклад освіти має свої сторінки в соціальній мережі Facebook:

Мал. 1. Сторінка школи
<https://www.facebook.com/school10nv/>

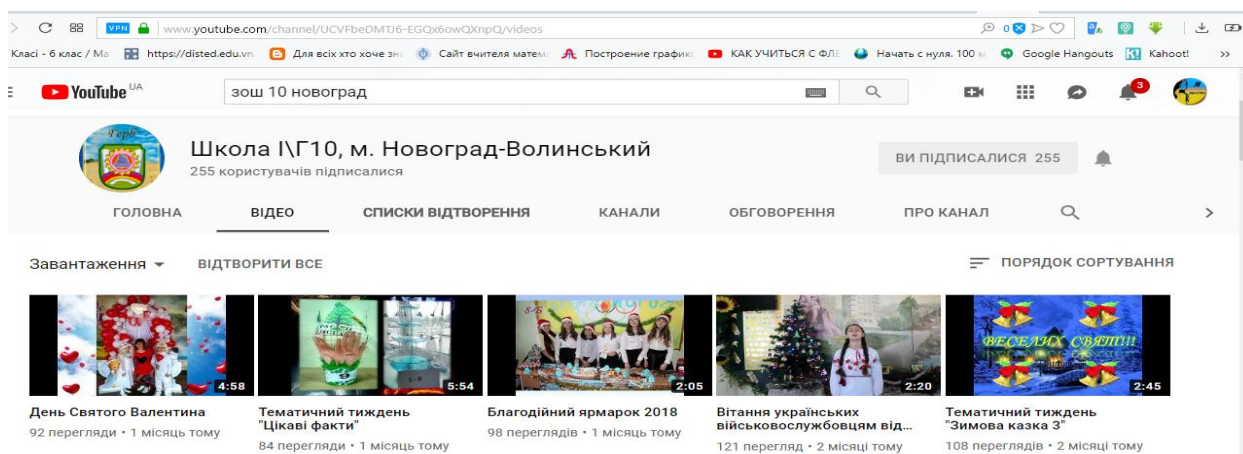

Мал. 2 Сторінка учнівської організації «Соняшник»
<https://www.facebook.com/groups/764083783786878/>

Шкільний Ютуб-канал

З розвитком інформаційних технологій постала необхідність інтеграції школи у світову інформаційну систему. Ефективним кроком на цьому шляху стала успішна робота шкільного Ютуб-каналу.

Кожного навчального року в школі відбувається велика кількість заходів, подій, акцій, конкурсів, які філюмуються і фотографуються, накопичується велика кількість цінних матеріалів. Саме тому, з метою інформаційного представлення роботи школи в мережі Інтернет, інформування батьків і громадськості про навчально-виховну і позакласну роботу в школі, поширення свого досвіду роботи серед колег, був започаткований проєкт шкільного Ютуб-каналу, який за досить невеликий проміжок часу здобув свою аудиторію.

Електронні щоденники та журнали

E-schools.info надав можливість закладу освіти зробити впевнений крок вперед, почавши використовувати сучасний сервіс електронних щоденників і журналів. Відбувається обробка і надання в зручному електронному вигляді інформації про результати навчання учнів, яка включає в себе відмітки і пропуски, коментарі до них; нотатки до уроків; домашні завдання; зауваження; розклад чвертей, занять і багато іншого.

Інформація надається в різному вигляді:

- журнал;
- щоденник;
- таблиця результатів навчальної діяльності за кожним класом і учнем;
- звіти для вчителя після закінчення навчального періоду.

Діє п'ять основних типів користувачів сайту (директор, адміністрація, вчитель, учень, батьки), кожен з яких має певний набір прав і відповідний рівень доступу до інформації. Цінним є розміщення сучасного сайту, який містить великий набір функціональних розділів з можливістю створення додаткових текстових сторінок.

Особливості:

- виняткова функціональність, індивідуальність та багатоаспектність роботи;
- зовнішній вигляд: всі шкільні документи (журнал, щоденник і ін.) виглядають схожими на паперові прототиби, але з сучасним поліпшенням;

- найвища швидкість роботи системи (тисячні частки секунди на обробку запиту).

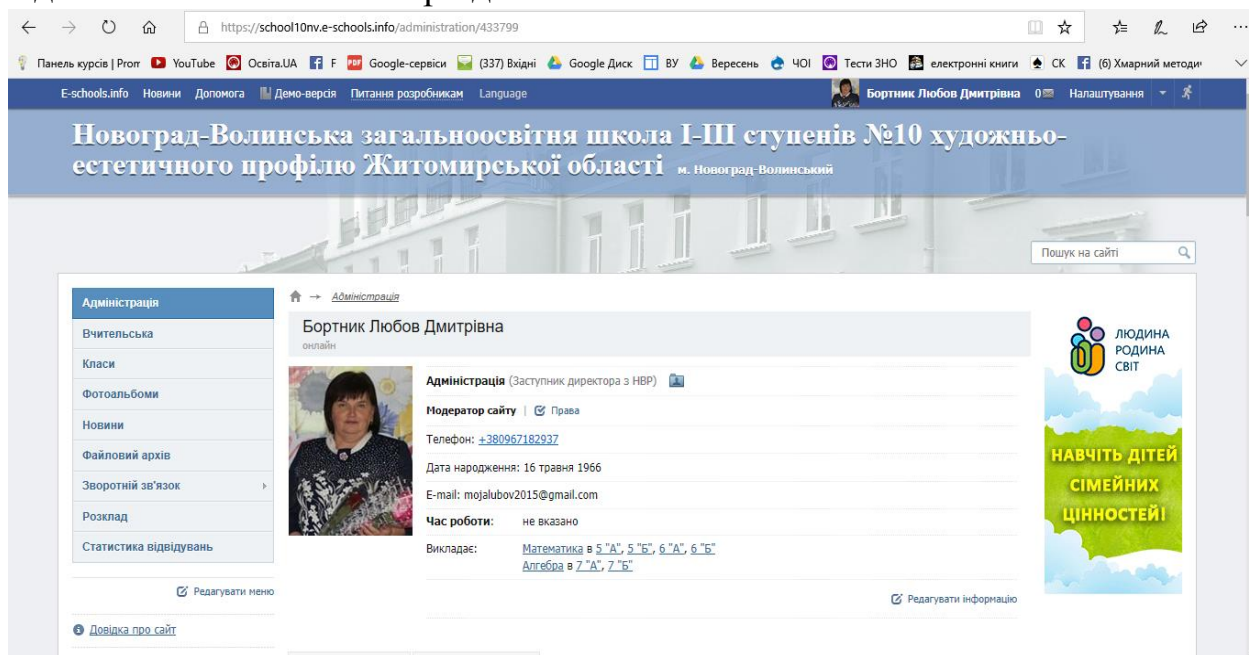
Сайт школи і система електронного обліку результатів навчальної діяльності учнів взаємопов'язані і інтегровані між собою. Використовуючи можливості сервісу, школа отримує потужний вебінструмент для автоматизації освітнього процесу.

Для кожного класу з кожного предмета створюється журнал. Доступ до нього мають учителі-предметники, класний керівник, директор. Батькам і учням журнал недоступний.

За допомогою електронних журналів учителі за два кліка можуть:

- виставити оцінки;
- відзначити відсутніх;
- написати зауваження до відміток і пропусків, залишити коментарі до уроків (наприклад, «контрольна робота»);
- внести домашні завдання.

По кожному предмету вираховується кількість пропусків і середня відмітка за навчальний період.

Мал. 3. Віртуальна учительська

Методичний аспект.

Віртуальна учительська

У закладі освіти діє віртуальна учительська – робочий кабінет у віртуальному середовищі, де здійснюється комунікація та кооперація між учителем та адміністрацією.

Віртуальна учительська надає можливість:

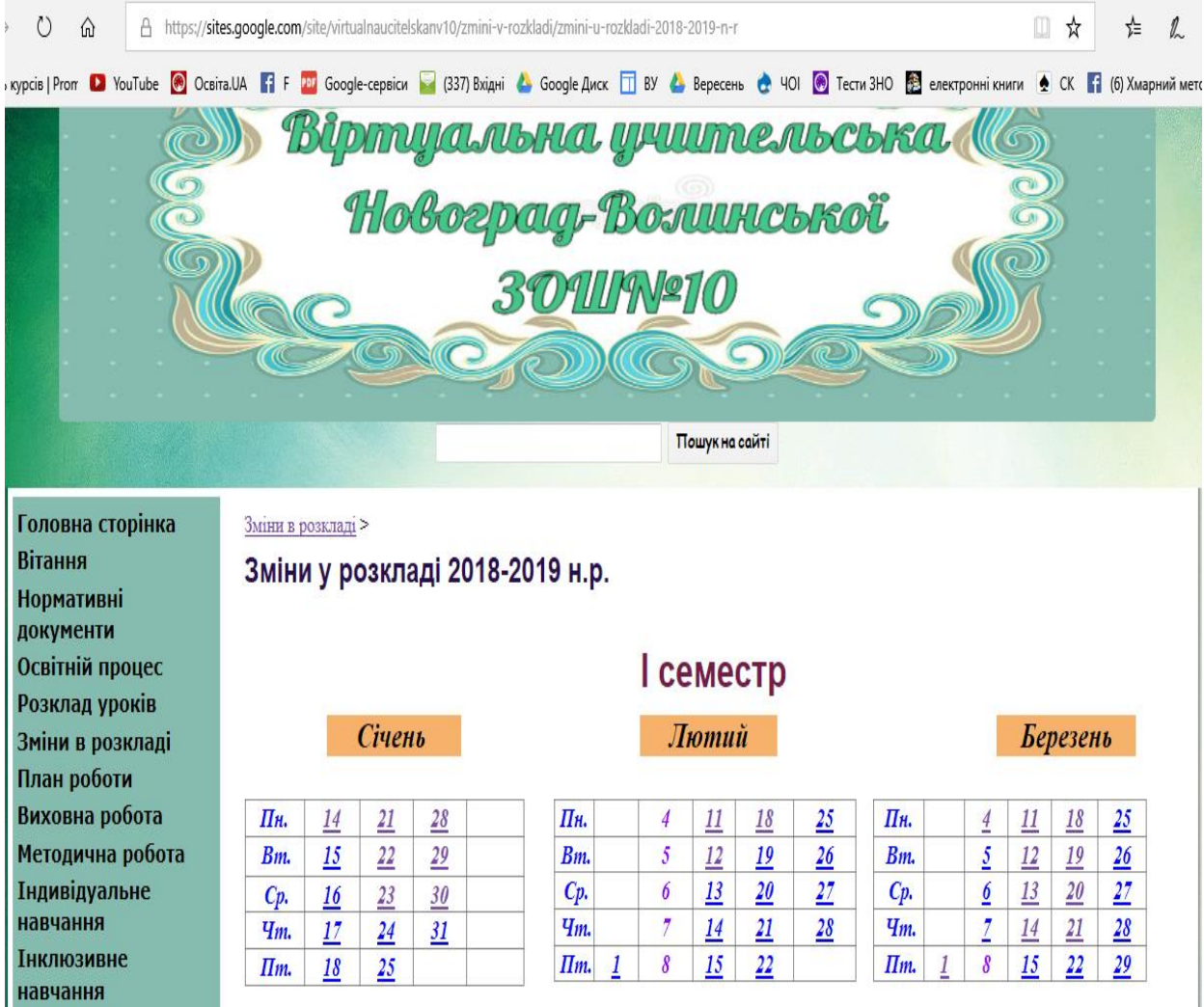
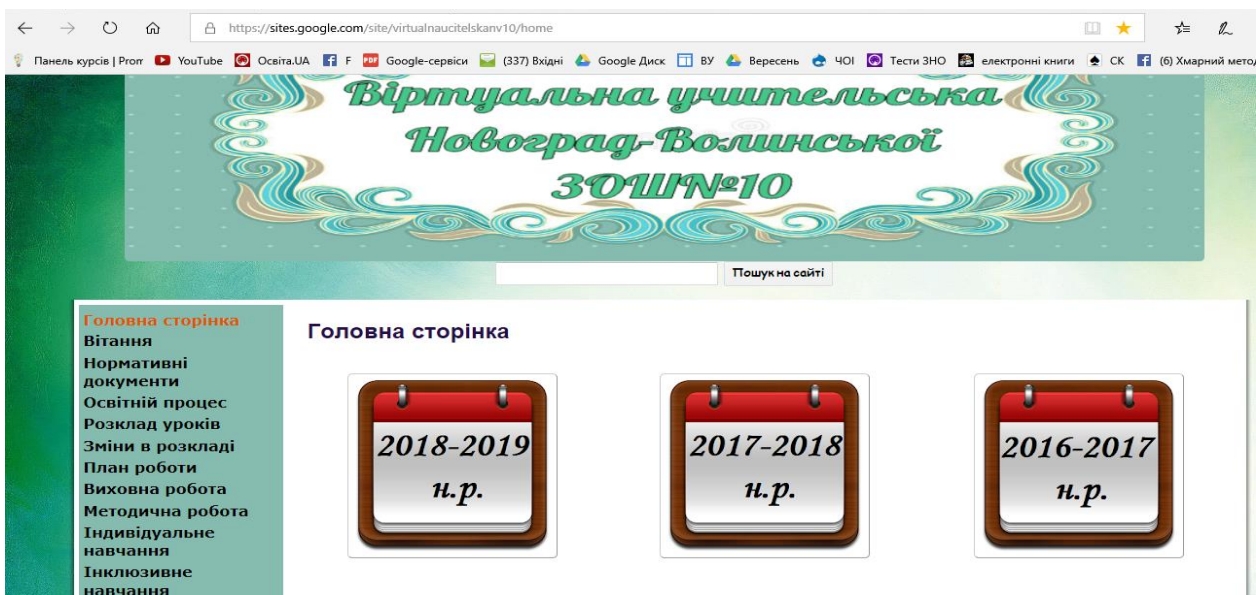
- зменшити паперообіг в школі;
- бути вчасно інформованим щодо всіх подій, що відбуваються у закладі освіти;
- збирати та зберігати навчальну документацію;
- спільно формувати, опрацьовувати та редагувати документи;

- швидко отримати відповідь від адміністрації на будь-який запит;
- оперативно висвітлювати зміни в розкладі уроків;
- мати доступ до інформації незалежно від географічного місця знаходження та часу доби.

Віртуальна учительська розбудовується на принципах:	
добровільності	кожен педагог добровільно висловлює намір прийняти участь у використанні віртуальної учительської
ієрархії	чіткого розподілу прав на використання даних у віртуальній учительській
відкритого обміну даними	інформація, що стосується школознавства доступна для всіх педагогів
колективного використання даних	кожен педагог має доступ до колективного створення та використання документів, які отримує від інших учасників навчально-виховного процесу
Три причини, навіщо в школі впроваджувати «віртуальну учительську»	
Причина перша	Корпоративний сайт потрібен, як місце збору різноманітних документів, списків, графіків, таблиць, анкет. У кожного члена адміністрації вибудовується свій список документів під кожен виробничу задачу.
Причина друга	Більшість вчителів з задоволенням вчать новим технологіям. Під час використання «віртуальної учительської» відбувається підвищення рівня ІКТ-компетентності вчителів, які засобами колаборації створюють спільну таблицю або текстовий документ, обговорюють презентації уроків. Таким чином, зі звичайної скарбнички матеріалів внутрішньшкільний корпоративний сайт стає середовищем для обміну і навчання вчителів.
Причина третя	У школі не вистачає технологій для взаємодії та змістовного спілкування на відстані. Комунікація, колаборація і кооперація формуватиметься у педагогів не тоді, коли хтось зверху поставить таке завдання, але коли для цього є вдалі технології.

Для організації роботи віртуальної учительської використано сервіси: Google-сайт, безкоштовний сервіс для спілкування, зв'язку та спільної роботи з іншими користувачами, на платформі якого створено корпоративний шкільний сайт «Віртуальна учительська» закритого типу для педагогів школи.

Під час формування сторінок сайту використано гіперпосилання та переходи на вебресурси першоджерел інформації, що дозволяє спростити пошук необхідної та достовірної інформації для вчителів та зменшити навантаження на Google-диск (*Google-disk* — місце створення, завантаження і зберігання документів та інформації з налаштуванням прав доступу, отримання посилання для розміщення документа на вебресурсі).

Мал. 4. Віртуальна учительська
Групи колег у Viber

Використання додатку Viber дозволяє вчителям легко налаштовувати комунікації з колегами, батьками, учнями, ефективно використовуючи можливості популярного месенджера.

Навчання ІКТ-технологіям

Підвищення кваліфікації

- Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
- Дистанційні онлайн-курси
- Освітні портали

Самоосвіта

- Вебінари, семінари, індивідуальне опрацювання матеріалів майстер-класів
- Освоєння нового педагогічного інструментарію, апробація прийомів ІКТ
- Створення навчального електронного контенту
- Навички пошуку інформації в мережі Інтернет

Методична взаємодія

- Педроди, методичні наради
- Відкриті уроки, інтелектуальні посиденьки
- Тематичні тижні (вернісаж хмар слів, QR перегони, відео фестиваль тощо)
- Участь в освітянських інтернет-спільнотах
- Проектування навчальних занять із застосуванням навчальних функцій ІКТ
- Проектування та вибудовування ІКТ простору

Локальна школа ІКТ

- Навички роботи з пакетом офісних програм, онлайн-офісними програмами
- Обробка інформації за допомогою ІКТ
- Серія семінарів-практикумів «Хмарні технології в освіті», «Табличний редактор Excel», «Культура ділової документації», «Несекретні можливості Word»
- Школа скрайбінгу
- Подорож у Світ тестів тощо

Мал. 5. Навчання ІКТ-технологіям

Освітній аспект.

Віртуальні кабінети

На створення багатопланового інформаційного середовища, орієнтованого на взаємодію вчителя й учня, що забезпечує більш комфортне оволодіння знаннями, вміннями та навичками школярів, спрямована робота шкільних віртуальних кабінетів, діяльність яких базується на принципах:

- обов'язкової активної участі (вчитель і учень беруть активну участь у його створенні й використанні);
- ієрархії – чіткого розподілу прав на використання всього наявного у віртуальному кабінеті;
- відкритого обміну даними (інформація, що стосується навчання, доступна для всіх учасників освітнього процесу);

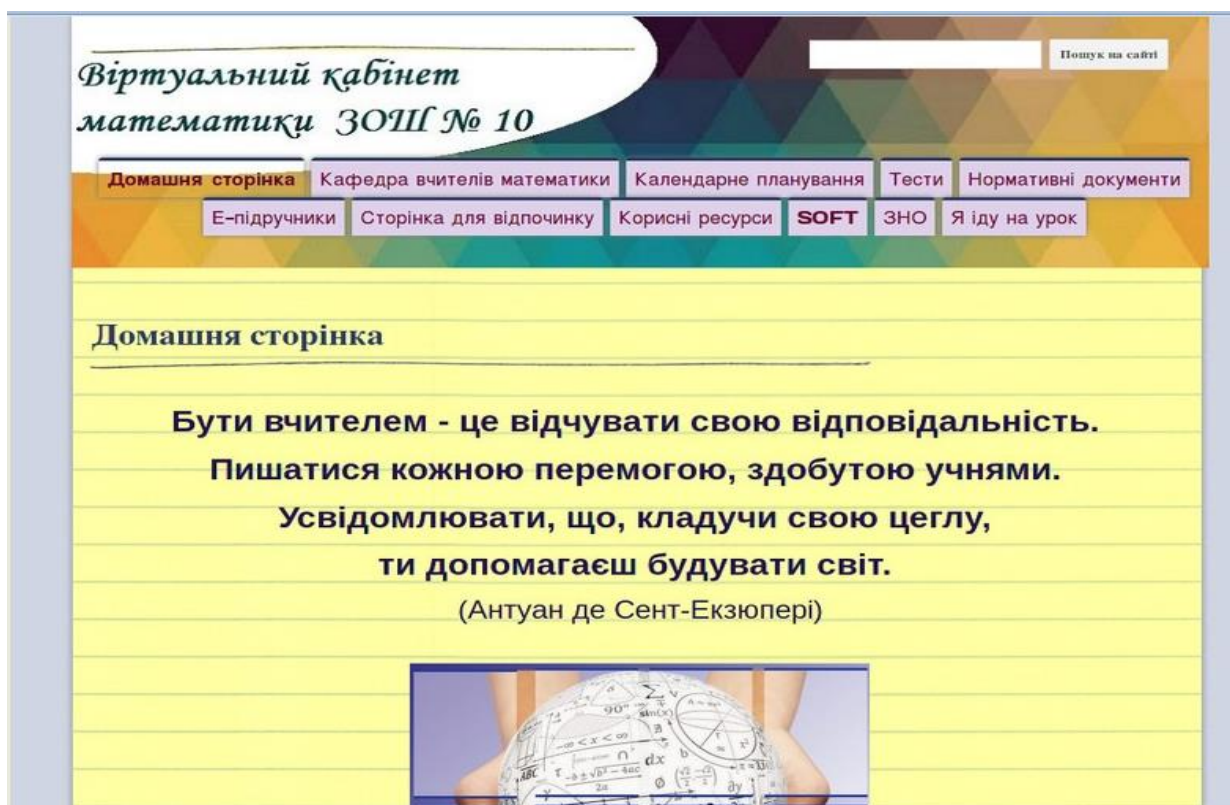
- колективного використання даних (кожен учень має доступ до колективного створення та використання документів, які отримує від учителя чи інших учасників освітнього процесу);

- авторського права (усі учасники зобов'язуються дотримуватись законодавства про авторські права).

У віртуальному кабінеті використовують такі типи документів:

- спільного використання (презентації, таблиці, фото, відео, аудіо, тести, опорні конспекти, електронні таблиці, мініпідручники тощо);

- документи-шаблони (документи, що вимагають дотримання єдиної структури, наприклад, шаблони оформлення розв'язання задач, практичних та лабораторних робіт);

Мал. 6. Віртуальний кабінет

- для ознайомлення (різноманітна інформація з навчальної й виховної роботи, наприклад, для учнів щодо організації тематичних екскурсій, конкурсів, олімпіад, виховних заходів тощо);

- для опрацювання (документи, які вимагають опрацювання чи обов'язкового виконання учнями, наприклад, завдання для підготовки до контрольних робіт, зрізів знань, ЗНО і т. ін.);

- для саморозвитку (скарбничка висловів, приказок, загадок, ребусів, завдань для розвитку логічного та критичного мислення учнів).

Мал. 7. Віртуальний кабінет

Призначення віртуального кабінету:

- зберігання фото, відео, текстових документів необмеженого обсягу;
- спільна діяльність вчителів на відстані;
- доступність поза межами роботи;
- миттєве збереження інформації;
- створення освітнього мінісередовища;
- поширення передового педагогічного досвіду;
- підвищення власного фахового рівня;
- підвищення рівня володіння засобами інформаційних технологій;
- розміщення навчальних матеріалів (програм, планів, контрольних запитань до заліку та/або екзамену), теоретичних матеріалів та зразків робіт, електронних версій посібників.

Віртуальний навчальний кабінет разом із класною кімнатою функціонує відповідно до Положення про навчальні кабінети загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 20.07.2004 № 601.

Використання освітніх вебресурсів (порталів і сайтів)

У школі практикується використання освітніх вебресурсів, які розміщені у вебпросторі локальної чи глобальної мережі у вигляді різних форматів (текстового, графічного, архівного, аудіо- та відеоформатів і т. д.).

Серед них:

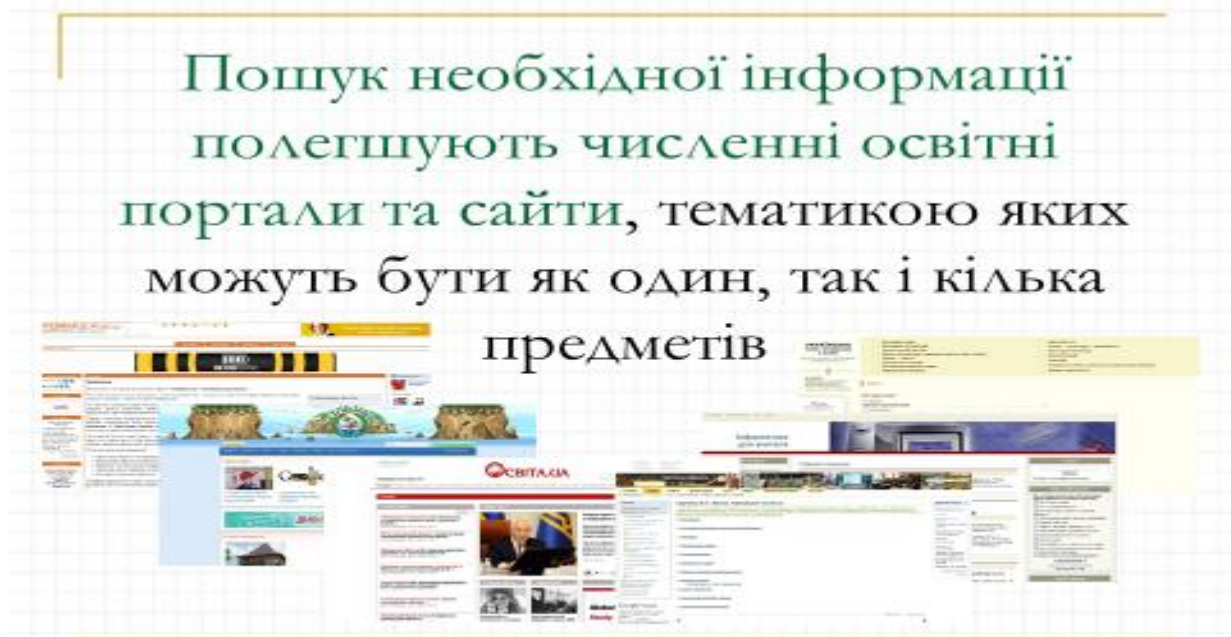
- електронні підручники;
- системи тестування;

- інформаційно-пошукові довідкові системи;
- засоби математичного та імітаційного моделювання;
- засоби автоматизації професійної діяльності;
- інтерфейси до лабораторій віддаленого доступу;
- сервісні програмні засоби автоматизації освітнього середовища.

Освітні вебресурси (портали, сайти) забезпечують інформаційно-презентаційну, консультативну, інформаційно-методичну, просвітницьку, навчальну підтримку діяльності учасників освітньої взаємодії, відкривають нові можливості контактів з громадськістю та дозволяють:

- інтерактивно донести інформацію до аудиторії незалежно від її територіального місцезнаходження;
- оперативно висвітлювати діяльність вебресурсу на основі публікації новин, оглядів, каталогів видань, а також наукових, методичних і практичних матеріалів;
- використовувати сучасні засоби спілкування, а саме: електронну пошту, інтерактивні конференції, форуми та ефективно організувати службу підтримки порталу;
- активізувати участь педагогічних працівників та учнів в Інтернет-олімпіадах, конкурсах, конференціях.

Застосування інформаційного простору в діяльності педагога стало загальною необхідністю. Освітні вебресурси стали для педагогічних працівників школи одним з пріоритетних засобів і способів їх саморозвитку.

Мал. 8. Освітні портали та сайти

Управлінський аспект.

Електронний документообіг

Ефективність керування закладом освіти певною мірою залежить від організованого документообігу, який тісно пов'язаний з управлінською діяльністю. Від того, наскільки оперативно здійснюється рух, опрацювання

документів та їх передавання на виконання, залежить швидкість отримання інформації, необхідної для прийняття управлінського рішення.

Електронний документообіг в закладі освіти дозволяє створити єдиний інформаційний простір, інтегруючи в інформаційний вузол усі документальні системи, без втрати якості роботи з документами, зі збереженням традицій діловодства. Основа подібної інтеграції – надійне сховище документів і взаємодіючі з ним системи документообігу. Всі документи зберігаються в єдиному сховищі, що дозволяє забезпечити оптимальний пошук і відбір інформації під час підготовки матеріалів.

Бази даних вчителів, учнів, батьків

Школа задіяна на програмний комплекс ІСУО (інформаційна система управління освітою), який приймає і консолідує дані із закладу освіти; генерує обов'язкові форми звітності, затверджені діючим законодавством, і пересилає їхні електронні версії згідно з підпорядкованістю; дозволяє здійснювати пошук інформації; полегшує вибірку необхідних даних і складання користувацьких звітів. (Комплекс має надійні алгоритми захисту інформації від несанкціонованого використання).

Моніторинг діяльності закладу освіти з організації освітнього процесу

Управлінський моніторинг передбачає збирання та узагальнення інформації за певними показниками для вивчення конкретної освітньої проблеми та вироблення відповідних рекомендацій щодо формування стратегії і тактики управлінської діяльності чи прийняття управлінських рішень.

Наукова організація моніторингу навчальної діяльності учнів школи дає можливість приймати відповідні управлінські рішення та прогнозувати навчально-виховні ситуації на наступний навчальний рік; оперативно втручатися і вносити відповідні корективи до педагогічного процесу; конкретно планувати роботу з відповідної проблеми з вчителями та учнями; створювати умови для порівняння діяльності педагогічного колективу з незалежною оцінкою.

Моніторинг забезпечує педагогів і адміністрацію якісною та своєчасною поінформованістю, яка потрібна для прийняття управлінських рішень, визначає ефективність педагогічних технологій, форм і методів навчання, режиму навчальної діяльності заявленим цілям і особливостям навчання учнів, специфіці середовища їх життєдіяльності.

Отже, модель інформаційно-комунікативного освітнього простору.

Новоград-Волинської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 10 художньо-естетичного профілю сприяє зміні освітньої ситуації з метою осмисленості, більшої визначеності та цілеспрямованості; вивільненню часових ресурсів усіх учасників освітнього процесу; активізації пізнавальної діяльності учнів, здійсненню особистісно орієнтованого навчання та формуванню ключових компетентностей школярів.

Список використаних джерел

1. Бодненко Д.М., Жильцов О.Б. та ін. Моніторинг навчальної діяльності. Режим доступу, http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5795/1/D_Bodnenko_O_Zhytsov_O_Leschynskiy_N_Mazur_MND_IS.pdf
2. Василенко Н. ІКТ як засіб розвитку професійної соціокомунікативної компетентності керівника школи // Директор школи. Шкільний світ . 2012. № 12 .
3. Вікіпедія. Вільна енциклопедія. Режим доступу, https://uk.wikipedia.org/wiki/Головна_сторінка
4. Винарчук Т.М. Роль і значення освітніх Веб-ресурсів у забезпеченні безперервної освіти педагога. Режим доступу, https://www.narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/10/statti/vinarchyk_t.htm
5. Гісь І.В. Інформаційно-освітнє середовище навчального закладу: структура, призначення та функції.
6. Дементєєва Л.А. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в управлінській діяльності навчального закладу. Режим доступу, http://osvita.ua/school/lessons_summary/administration/62645.
7. Забродська Л.М. Інформатизація закладу освіти: управлінський аспект. Харків. Видав. група «Основа». 2003.
8. Назаренко В.В. Впровадження ІКТ у навчально-виховному процесі – одна з умов успішного виконання державного стандарту початкової загальної освіти // Нива знань. 2012. № 3.
9. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки. Режим доступу, <http://guonkh.gov.ua/content/documents/16/1517/Attaches/4455.pdf>
10. Міжнародний стандарт «Структура ІКТ-компетентності вчителів». Режим доступу, http://pond.if.ua/attachments/article/272/rekomendacii_ikt.pdf
11. Формування інформаційного освітнього середовища: методичні вказівки. Харків. Видавнича група «Основа». Режим доступу, <http://osnova.com.ua/news/907>
12. Фамільярська Л.Л. Практичні аспекти використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі підвищення кваліфікації.
13. Функціонування сайту установи (закладу) освіти. Режим доступу, <http://www.shyshaky-rmk.edu.poltava.ua>